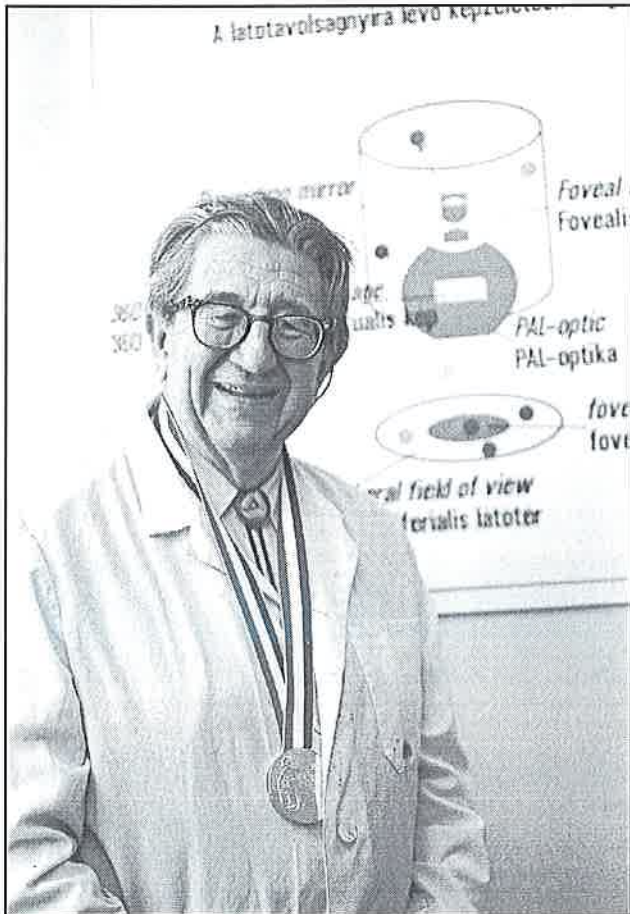

Dr. Greguss Pál

(1921–2003)

„Életének 82. évében egy balesetben tegnap (február 26-án) elhunyt Greguss Pál NASA-díjas biofizikus, nyugalmazott egyetemi tanár, az űrkutatás, az optika és a holográfia nemzetközileg elismert tudósa.” – olvasom döbbenet a reggeli lapban az MTI szűkszavú közleményét. Döbbenet, mert nemrég még cikkigéretét bírva váltunk el egymástól, és a halálhírt megelőző napokban is még láttam messziről amint a havaslatykos Egry József utcát óvatosan keresztezve, feleségébe karolva, dolga után igyekezett a Műegyetemre.

A halálát okozó „baleset” – mint később megtudhattuk – a napjainkban egyre gyakrabban, mindenütt, a villamoson is, megnyilvánuló, testi erőt feleslegesen fitogtató, durva emberi erőszakos nyomulás következménye volt. Szomorú, értelmetlen halál.

Greguss Pál Budapesten született 1921. június 9-én. A Szegedi Egyetemen vegyész és fizikus diplomát szerzett 1944-ben, 1951-ben pedig ugyanott elnyerte a PhD fokozatot az ultrahang kémiai hatásainak vizsgálatával. Életútjának főbb állomásai: Az ELTE Biofizika Tanszékén tanársegéd, majd a KFKI kutatófizikus munkatársa (1949–1956). 1956-tól, másfél évtizeden át, az Ultrahang Kutatólaboratórium vezetője a MÁV Tudományos Kutatási Intézetében. Közben meghívott kutató Dugrapurban (Nyugat-India) a Központi Gépészeti Kutatóintézetben (1966-67). Innen Darmstadtba vezetett az útja, ahol 1973-tól a Műszaki Főiskola Fizika Intézetének professzora, majd ezt követően a Koherens Optikai Laboratórium professzora a Gesellschaft für Strahlen- und Umweltforschung mbH-nak.

Magyarországra 1976-ban tért vissza a Budapesti Műszaki Egyetem Alkalmazott Biofizikai Laboratóriumának igazgatójaként, innen is vonult

nyugalomba 1990-ben. Ezt követően a Frédéric Joitt-Curie Nemzetközi Kutatóintézet tudományos konzulense 1994-ig, majd a BME Gépgyártástechnológia Tanszékén professor emeritus – most már tudjuk, haláláig.

Tudományos eredményeit több mint 330 publikációban és könyvekben foglalta össze, és mintegy 20 szabadalom tulajdonosa világszerte. Tudományos eredményei közül ki kell emelnünk az ultrahangoknak a kémiai reakciókra és az elektrolumineszcens folyamatokra gyakorolt hatásainak kimutatását, a holográfia elvének kiterjesztését a mechanikai hullámokra, az első ultrahanghologram készítését, a koherens sugárzások élettani hatásainak elemzését, a síkra vetített hengerpalást perspektíva elméletének a kidolgozását és erre alapozva a 360 szögfokos képalkotó rendszerek (PAL-optika) megvalósítását. Ez utóbbiért NASA-díjjal tüntették ki. Munkássága elismerését jelzi az is, hogy több nemzetközi szervezet, kuratórium, kiadó aktív tagjává fogadta, és nemzetközi díjakban és elismerésekben is részesült.

Greguss professzor úr a hazai tudományos közéletben is aktív szerepet vállalt. Többek között a Gépipari Tudományos Egyesület roncsolásmentes szakbizottságának rendezvényein, korábban az ultrahangok fizikájáról, majd később a vizuális, az optikai vizsgálatok újdonságairól tartott, lehetőleg bemutatókkal kísért előadásával, közvetlen, barátságos, segítőkész magatartásával vívta ki magának szakmai közösségünk tiszteletét és megbecsülését. Szerkesztőbizottságunk felkérésére lapunkban is beszámolt a PAL-optikáról (Központelvű mérés technikák, Anyagvizsgálók Lapja 1993/3.), de rendszeres előadója volt az Anyagvizsgálók Lapja szakmai fórumainak is. Például az endoszkópos szakmai napon (1999. Paks) nagy sikert aratott a Humanoid látómodulok című előadásával és a PAL-optikával rögtönzött bemutatójával (képünk), amellyel meggyőzően szemléltette a torzításmentes panorámaképet szolgáltató lencserendszer előnyeit.

Greguss Pál gazdag életútját, korát meghazudtoló frissességgel végzett munkáját váratlan halála szakította meg. Szakmai közösségünk is szegényebb lett. De az újat kereső, a tehetségét kitartó szorgalommal értelmes célokért hasznosító ember emlékét kegyelettel megőrizzük, és pályakezdőink elé példaképnek állítva hasznosítjuk és továbbfejlesztjük eredményeit!

Lehofer Kornél